

Descriu les tendències més rellevants de la poesia en el període que va des de la postguerra fins a finals dels anys 70

La derrota dels republicans en la Guerra Civil espanyola va suposar un gran colp per a la literatura i la llengua catalanes. Tant a Catalunya com al País Valencià i les Illes Balears la llengua pròpia deixa de ser oficial; desapareix del panorama públic, de l'administratiu i de l'ensenyament i queda reclòs a l'àmbit col·loquial i familiar. La repressió i la prohibició de l'ús de les llengües no oficials suposa un gran colp per al tímida però cada vegada més punyent circuit editorial i literari que s'havia endreçat durant els anys de la Segona República.

La prohibició taxativa de l'ús culte de l'idioma retarda la represa literària fins a ben entrada la dècada dels anys cinquanta. Pel que fa al gènere de la poesia, però, cal destacar que el règim franquista en va permetre algunes manifestacions menors, com ara la de la poesia jocfloral, sobretot al País Valencià. La veritable represa literària es produeix ja a la dècada dels anys cinquanta, amb dues tendències dominants ja conreades abans de la guerra: **la poesia de tradició simbolista i la poesia avantguardista.**

Pel que fa a la primera, hi havia encara el mestratge de Carles Riba i el ressò de Màrius Torres. Autors representatius de la poesia simbolista són els valencians Xavier Casp (*Volar*, 1943) i Joan Valls (*La cançó de Mariola*, 1947) i el barceloní Joan Vinyoli (*El callat*, 1956). La línia simbolista sovinteja un tipus de poesia hermètica, metafísica i religiosa, aparentment inofensiva per als interessos del franquisme. Quant a l'avantguarda, cal dir que es tracta d'un tipus de tendència que amb prou feines veu la llum, per tal com era clarament subversiva i contrària a la doctrina feixista. No obstant això, es conrea, ni que siga clandestinament, i té veus ben solvents que la representen, com són els casos de Josep Palau (*Poemes de l'alquimista*, 1952) i el polivalent Joan Brossa (*Poesia rasa*, 1970).

L'altra gran tendència lírica és la del **realisme social**. Amb dos precedents il·lustres en la immediata postguerra, com són Pere Quart i Salvador Espriu, la poesia realista o social esclata amb tota la força a primeries dels anys seixanta amb dues figures cabdals: Miquel Martí i Pol i Vicent Andrés Estellés. Tots dos fan un tipus de poesia en què la realitat es mostra sense embuts, descarnada i amb tota la seua cruesa. L'objectiu n'és la denúncia de les injustícies causades per la dictadura. Així, la pobresa, la repressió, la fam, l'exili, la censura, les mancances de tot tipus, materials i espirituals, esdevenen motius constants i explícits en els poemes d'aquesta dècada. El poeta assumeix, així, un paper redemptor, esdevé portaveu del poble al qual representa i del qual se sent part indestriable. Altres poetes del període esmentat són Gabriel Ferrater i Maria Beneyto.

En iniciar-se la dècada dels setanta, però, es van produir en el nostre món literari un seguit de fets que van marcar un tomb en la poesia. D'una banda, es van començar a publicar les obres completes de Joan Brossa, que va sortir així de la seua situació marginal, i es va redescobrir la poesia de Foix. Aquests dos autors es van convertir ben aviat en els mestres reconeguts de les promocions més joves. La generació més jove compartia la voluntat de practicar la poesia com una activitat autònoma, sense altra finalitat que la de fer literatura.

Al País Valencià l'anunci del canvi va ser marcat el 1974 per una antologia que Amadeu Fabregat publicà amb el títol de *Carn fresca*. La tria presentava un mostrari de poetes que, per a Fabregat, significava la presència d'una nova poesia al País Valencià. Prèviament, s'havia produït la reaparició fulminant de Vicent Andrés Estellés.

Joan Navarro, un dels poetes seleccionats per Fabregat, va guanyar la primera edició del premi de poesia Vicent Andrés Estellés, en el marc dels Premis Octubre, amb *Grills esmolens ganivets a trenc de por*. Salvador Jàfer, un altre dels antologats, hi va quedar finalista amb *L'esmoreïda estela de la platja*. Altres poetes que van aparèixer en les mateixes dates són Jaume Pérez Montaner, Josep Piera i Marc Granell. Entre els altres poetes que inicien la seua obra durant els setanta cal esmentar Pere Gimferrer, Narcís Comadira, Feliu Formosa i Francesc Parcerisas.